

Sygn. akt IV U 584/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lipca 2013 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Dariusz Płaczek

Protokolant: st. sekr. sądowy Patrycja Czarnik

po rozpoznaniu w dniu 10 lipca 2013 roku w Tarnowie na rozprawie

odwołania K. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 25 marca 2013 roku nr (...)

w sprawie K. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o wypłatę emerytury

oddala odwołanie.

Sygn. akt IV U 584/13

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 10 lipca 2013 r.

K. P. w piśmie z dnia 19.11.2012r. skierowanym do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. wnosila o wznowienie wypłaty zawieszony emerytury za okres od dnia zawieszenia tj. od 1.10.2011r., powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13.11.2012 K 2/12.

Organ rentowy potraktował to pismo jako skargę o wznowienie postępowania zakończony wydaniem decyzji z dnia 11 października 2011 r. o zawieszeniu wypłaty emerytury od 1 października 2011r. i w konsekwencji decyzją z dnia 25 marca 2013 r., na podstawie art. 151 § 1 k.p.a., odmówił uchylenia decyzji z dnia 11 października 2011 r. w części, w jakiej decyzja ta zawiesza, na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r. Nr 257, poz. 1726 i z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (D. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), prawo do emerytury za okres od 1 października 2011 r. do 21 listopada 2012 r. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12, został ogłoszony w dniu 22 listopada 2011 r. i z tym też dniem utracił moc prawną art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. W związku z tym, że w wyroku, jak i w jego uzasadnieniu Trybunał Konstytucyjny nie wskazał innej daty utraty mocy prawnej wskazanego wyżej przepisu - w ocenie organu rentowego - orzeczenie to nie ma zastosowania

do przypadającego przed dniem 22 listopada 2012 r. okresu zawieszenia emerytur na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r.

Odwołanie od tej decyzji wniosła ubezpieczona, domagając się jej zmiany poprzez uchylenie decyzji z dnia 11 października 2011 r., a w konsekwencji domagała się wypłaty zaległych świadczeń za okres od 1 października 2011 r. do 21.11.2012r. Uzasadniając odwołanie wskazała na naruszenie przez organ rentowy przepisów kodeksu postępowania administracyjnego oraz podniosła, iż z wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012r. wynika, że w przypadku osób które przed 1 stycznia 2011r. nabyły prawo do emerytury i kontynuowały zatrudnienie nie ma podstaw do zawieszenia wypłaty świadczenia. Zdaniem odwołującej orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego wywołują skutek *ex tunc* tj. od dnia wejścia w życie niekonstytucyjnego przepisu .

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, akcentując fakt, że ubezpieczona nabyła prawo do emerytury od 1.10.2008r., a zatem nie mieści się w kręgu osób, co do których Trybunał Konstytucyjny stwierdził niezgodność z Konstytucją art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny sprawy:

Urodzona(...) K. P. od 1.09.1987r. zatrudniona jest jako nauczyciel w Publicznej Szkole Podstawowej nr. 2 w B. .

dowód:

- Zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z 23.10.2008r. akta ZUS,

Decyzją z 6 listopada 2008 r. ZUS Oddział w N. przyznał ubezpieczonej prawo do emerytury od dnia 1 października 2008 r., zawieszając jednocześnie wypłatę świadczenia z uwagi na kontynuowanie przez wnioskodawczynię zatrudnienia. W decyzji tej organ rentowy zaznaczył, że w celu podjęcia wypłaty emerytury należy przedłożyć w Oddziale ZUS świadectwo pracy lub zaświadczenie potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy z każdym pracodawcą, na rzecz którego praca ta była wykonywana bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do świadczenia.

Decyzją z dnia 30 stycznia 2009 r. ZUS Oddział w N. wznowił wypłatę od dnia 1 stycznia 2009 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o wznowienie wypłaty .

dowód:

- wniosek o emeryturę z dnia z 21.01.2008r. – akta ZUS
- decyzja ZUS z dnia 6.11.2008 r.- akta ZUS
- decyzja z dnia 30.01.2009r. – akta ZUS

Decyzją z dnia 11 października 2011 r. ZUS Oddział w T. z urzędu wstrzymał ubezpieczonej od dnia 1 października 2011 r. wypłatę emerytury z uwagi na kontynuowanie przez nią zatrudnienia. W decyzji tej organ rentowy zaznaczył, że w celu podjęcia wypłaty świadczenia należy przedłożyć w Oddziale ZUS świadectwo pracy lub zaświadczenie potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy z każdym pracodawcą, na rzecz którego praca ta była wykonywana bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do świadczenia.

dowód:

- decyzja ZUS z dnia 11.10.2011 r.- akta ZUS,

Pismem z dnia 19.11.2012r. skierowanym do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. wnosila o wznowienie wypłaty zawieszony emerytury za okres od dnia zawieszenia tj. 1.10.2011r. w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12.

dowód:

- pismo z dnia 19.11.2012 r.- akta ZUS,

Decyzją z dnia 20 grudnia 2012 r. ZUS Oddział w T. wznowił ubezpieczonej wypłatę emerytury od dnia 22 listopada 2012 r., tj. od daty wejścia w życie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12. W załączniku do tej decyzji poinformował J. S., że decyzja w sprawie wyrównania emerytury zostanie wydana w terminie późniejszym oraz o tym, że Zakład uchyla decyzję z dnia 11 października 2011 r. w części, w jakiej dotyczy ona zawieszenia wypłaty emerytury od dnia 22 listopada 2012 r.

dowód:

- decyzja ZUS z dnia 20.12.2012 r.- akta ZUS,
- załącznik do decyzji z dnia 20.12.2012 r.- akta ZUS,

Zaskarżoną decyzją z dnia 25 marca 2013 r. ZUS Oddział w T. odmówił ubezpieczonej uchylenia decyzji z dnia 11 października 2011 r. w części, w jakiej decyzja ta zawiesza, na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, prawo do emerytury za okres od 1 października 2011 r. do 21 listopada 2012 r.

dowód:

- decyzja ZUS z dnia 25.03.2013 r.- akta ZUS,

Sąd pozytywnie ocenił dowody z dokumentów, w szczególności zalegających w aktach rentowych, których autentyczność nie budziła wątpliwości Sądu i które nie były kwestionowane przez strony postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jako bezzasadne podlegało oddaleniu.

W przedmiotowej sprawie organ rentowy stosując odpowiednie przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, odmówił uchylenia w wyniku wznowienia postępowania administracyjnego decyzji z 11.10.2011r. w części w jakiej zawieszała wypłatę emerytury za okres od 1.01.2011r. do 21.11.2012r. Jako podstawę tej decyzji organ rentowy powołał między innymi przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, dotyczące instytucji wznowienia postępowania administracyjnego w sprawach zakończonych decyzją ostateczną. We wniosku o wznowienie wypłaty emerytury za okres od początku zawieszenia tego świadczenia (co nastąpiło w oparciu o w/w ostateczną decyzję organu rentowego), powołano wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 K2/12, a więc wskazano podstawę do wznowienia postępowania administracyjnego przewidzianą w art. 145a k.p.a. W myśl art. 145a. § 1 k.p.a. można żądać wznowienia postępowania również w przypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego została wydana decyzja. § 2 tego art. przewiduje, iż w sytuacji określonej w § 1 skargę o wznowienie wnosi się w terminie jednego miesiąca od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego. Zgodnie z art. 151 k.p.a. postępowanie w sprawie wznowienia postępowania administracyjnego kończy się wydaniem decyzji, które w zależności od rezultatów przeprowadzonego postępowania wznowieniowego mogą przybrać postać decyzji odmawiającej uchylenia zaskarżony decyzji (jak w przedmiotowej sprawie, gdy stwierdzi brak podstaw do jej uchylenia, na podstawie art. 145 § 1 lub art. 145a k.p.a) lub decyzji uchylającej dotychczasową decyzję i decyzji ponownie rozstrzygającej o istocie sprawy. W przedmiotowej

sprawie organ rentowy w tym trybie , a więc przepisów kodeksu postępowania administracyjnego o wznowieniu postępowania odmówił uchylecia (w części) ostatecznej decyzji zawieszającej wypłatę świadczenia.

Nie sposób jednak nie zauważyć , iż specyficzną instytucję potocznie zwaną „wznowieniem postępowania” zawierają również przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) oraz ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (j. t. Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 z późn. zm.) . Nie ulega wątpliwości , iż przewidziane w tych przepisach ponowne ustalenie prawa lub zobowiązania stwierdzonego ostateczną decyzją ZUS jest instytucją odrębną od wznowienia postępowania administracyjnego, wprowadzoną zamiast wznowienia postępowania administracyjnego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 września 2011 r. II UZP 8/11 OSNP 2012/19-20/252) . Regulacja w art. 83a ust. 1 u.s.u.s., jest wyczerpująca i odrębna, co w zasadzie wyłącza stosowanie przepisów kodeksu postępowania administracyjnego dotyczących wznowienia postępowania. Podobnie przepis art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS dotyczy ponownego rozpoznania sprawy o emeryturę (lub rentę) i stanowi *lex specialis* w takim zakresie, w jakim wznowienie postępowania regulowane jest przez kodeks postępowania administracyjnego. Ponowne ustalenie prawa do świadczenia w trybie przepisu art. 114 tej ustawy stanowi zatem nadzwyczajną kontynuację poprzedniego postępowania przed organem rentowym, zmierzając do podważenia decyzji organu rentowego, niezależnie od tego, czy uprawomocniła się ona na skutek upływu terminu odwołania, czy też rozstrzygnięcia sądu. To swoiste "wznowienie postępowania" w takich sprawach w sposób oczywisty ogranicza prawomocność, czy też niewzruszalność decyzji organu rentowego w sprawach o rentę lub emeryturę.

W przedmiotowej sprawie powołany przepis art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie mógł być jednak zastosowany, z uwagi na specyficzną podstawę wznowienia postępowania w sprawie o wypłatę świadczenia. Wśród przesłanek do ponownego ustalenia prawa do świadczenia (w tym do wypłaty świadczenia) powołany przepis art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (podobnie jak art. 83a ust 1 ustawy o s.u.s.) nie wymienia orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego o niekonstytucyjności aktu na podstawie którego wydano decyzję w sprawie świadczenia przewidzianego w tej ustawie . Takiego orzeczenia Trybunału nie można potraktować ani jako nowego dowodu ani jako nowej okoliczności w rozumieniu art. 114 tej ustawy. Natomiast tego rodzaju szczególną podstawę wznowienia postępowania zawiera przepis art. 145 a k.p.a. . Biorąc pod uwagę normę wynikającą z art. 180 §1k.p.a. , według której w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych stosuje się przepisy tego kodeksu , chyba że przepisy dotyczące ubezpieczeń społecznych ustalają odmienne zasady postępowania w tych sprawach oraz fakt , że przepisy powołanych ustaw dotyczących spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych nie regulują wpływu orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego o niekonstytucyjności przepisu w oparciu o który wydano prawomocną decyzję na ponowne ustalenie prawa do świadczenia , należy stwierdzić , iż organ rentowy w sposób prawidłowy wybrał do rozpoznania wniosku (skargi o wznowienie) tryb wznowienia postępowania przewidziany przepisami kodeksu postępowania administracyjnego.

Ten wyjątkowy dla spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych tryb ponownego ustalania prawa do wypłaty emerytury , nie oznacza jednak , iż w wyniku zaskarżenia decyzji organu rentowego przedmiotowa sprawa nie może być dalej rozpoznana w według reguł przewidzianych przez przepisy Kodeksu postępowania cywilnego . Jak stanowi art. 181 k.p.a., organy odwoławcze, właściwe w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, określają przepisy odrębne; do postępowania przed tymi organami stosuje się odpowiednio przepis art. 180 § 1 k.p.a. Treść tego przepisu wskazuje zatem , że postępowanie odwoławcze toczy się, poprzez zastosowanie art. 83 ust. 2. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, na zasadach i w trybie określonym w Kodeksie postępowania cywilnego. Przepis art. 1 k.p.c. zawiera definicję sprawy cywilnej, która jest sprawą wynikającą ze stosunków z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego i opiekuńczego oraz z prawa pracy. W rozumieniu tego przepisu (formalnoprawnym znaczeniu) sprawami cywilnymi są również sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych, a więc sprawy, w których wniesiono odwołanie od decyzji organów rentowych (art. 477⁹ k.p.c.), do których przepisy Kodeksu postępowania cywilnego stosuje się z mocy ustaw szczególnych. Od momentu wniesienia odwołania do sądu rozpoznawana sprawa staje się więc sprawą cywilną, podlegającą rozstrzygnięciu wedle reguł właściwych dla tej kategorii. Przypomnieć również należy , że odwołanie pełni rolę pozwu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 1998 r., II UKN 105/98, OSNAPiUS 1999, nr 16, poz. 529)

a jego zasadność ocenia się wyłącznie na podstawie właściwych przepisów prawa materialnego. Postępowanie sądowe, w tym w sprawach z zakresu prawa ubezpieczeń społecznych, skupia się zatem na wadach wynikających z naruszenia prawa materialnego, a kwestia wad decyzji administracyjnych spowodowanych naruszeniem przepisów postępowania administracyjnego, pozostaje w zasadzie poza przedmiotem tego postępowania. (por. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2010 r. I UK 151/09 LEX nr 585708) . Jak przekonywująco wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale 7 sędziów z dnia 23 marca 2011 r.(I UZP 3/10 (OSNP 2011/17-18/233, Prok.i Pr.-wkl. 2012/6/33, LEX nr 738185) ustanowiony w art. 83 ust. 1-3 ustawy systemowej sądowy tryb odwoławczy odnosi się - z jednym tylko wyjątkiem - do wszystkich decyzji Zakładu "w zakresie indywidualnych spraw". Nie ulega więc wątpliwości , iż zasada ta odnosi się również do odwołania od zaskarżonej decyzji w przedmiotowej sprawie .

Od momentu więc wniesienia odwołania do sądu, rozpoznawana sprawa staje się sprawą cywilną, podlegającą rozstrzygnięciu według zasad właściwych dla tej kategorii. Zakres rozstrzygnięć przewidzianych dla sądu rozpoznającego odwołanie od decyzji organu rentowego oparty jest na zasadzie rozstrzygania przez sąd w postępowaniu cywilnym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych o prawach lub obowiązkach stron na podstawie przepisów prawa materialnego (art. 477¹⁴ § 1 i 2 k.p.c. z wyjątkiem wskazanym w § 4). W rezultacie, indywidualna norma prawna zawarta w orzeczeniu ma charakter materialny, ustalający treść indywidualnego stosunku prawnego ubezpieczenia społecznego. Zatem tylko na ocenie przepisów prawa materialnego skupia się postępowanie sądowe, a wady spowodowane naruszeniem przepisów postępowania przed organem rentowym, pozostają w zasadzie poza przedmiotem postępowania. W uzasadnieniu wyroku z dnia 15.09.2011r II UZP 8/11 OSNP 2012/19-2-/ 252) Sąd Najwyższy trafnie wyjaśnił , iż odformalizowanie postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznym oznacza także racjonalizowanie treści pism składanych w organie rentowym w oparciu o rzeczywistą wolę w nich wyrażoną . Sąd powinien zatem przede wszystkim ustalić, jakie żądanie dotyczące wynikających z prawa materialnego praw lub zobowiązań adresata decyzji organu rentowego zostało zgłoszone w odwołaniu. Mając na względzie zasadę rozstrzygania w postępowaniu cywilnym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych o prawach lub obowiązkach stron na podstawie przepisów prawa materialnego, sąd nie może, kierując się żądaniem zwerbalizowanym np., jako uchylene decyzji, poszukiwać rozstrzygnięcia w oparciu o przepisy postępowania administracyjnego. W szczególności, żądanie takie nie może prowadzić do oddalenia odwołania z powołaniem się na to, że organ rentowy nie naruszył wiążących go przepisów postępowania, lecz orzeczenie takie powinno wskazywać w swojej podstawie właściwe przepisy prawa materialnego i nawiązując do sformułowanych w nich warunków nabycia prawa lub nałożenia obowiązku, wyjaśnić merytoryczną przyczynę oddalenia odwołania. Zatem do decyzji organu rentowego , również w przedmiotowej sprawie należy stosować "zasadę materialnoprawnej interpretacji odwołań". W przedmiotowej sprawie odwołująca - biorąc pod uwagę materialnoprawną treść żądania odwołania - domagała się wypłaty emerytury za okres od 1.10.2011r.

Przystępując zatem do oceny takiego żądania z punktu widzenia przepisów prawa materialnego , wskazać należy , iż dla zawieszenia przez organ rentowy od dnia 1.10.20011r. emerytury ubezpieczonej zasadnicze znaczenie miał dodany do powołanej wyżej ustawy o emeryturach i rentach z FUS - przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2010.257.1726) - przepis art. 103a , który stanowił, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Zgodnie z art. 28 powołanej wyżej ustawy zmieniającej z dnia 16 grudnia 2010 r. do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie tej ustawy, tj. przed 1 stycznia 2011 r. przepis art. 103 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS stosuje się poczynając od 1 października 2011 r. Organ rentowy, wydał zatem decyzję o zawieszeniu wypłaty emerytury od 1 października 2011 r. stosując obowiązujący wówczas przepis art. 103 a ustawy emerytalnej, którym był związany. Warto przy tym zaznaczyć , iż organ rentowy nie jest uprawniony do samodzielnej oceny zgodności stosowanych przepisów prawa z Konstytucją.

W wyroku z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12, Trybunał Konstytucyjny orzekł, że

art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, umarzając postępowanie w pozostałym zakresie (Dz. U. z 2012 r. poz. 1285).

Jak wskazano w uzasadnieniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 listopada 2012 r., K 2/12, problemem w tej sprawie było ustalenie, czy ustawodawca mógł na podstawie art. 28 ustawy zmieniającej z dnia 16 grudnia 2010 r. rozciągnąć stosowanie

art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS - przepisu ustalającego nową treść ryzyka emerytalnego - na sytuacje przeszłe, tj. wobec osób, które już nabyły prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r., czyli w czasie obowiązywania regulacji niezawierającej wymogu rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą dla uzyskania świadczenia emerytalnego.

W Polsce kilkakrotnie była zmieniana treść ryzyka emerytalnego. Na gruncie ustaw emerytalnych obowiązujących do 31 grudnia 1998 r. ustawodawca stosował konstrukcję ryzyka emerytalnego jako prawa do zaprzestania pracy. W ustawie o emeryturach i rentach z FUS w pierwotnej wersji (od 1 stycznia 1999 r.) obowiązywała koncepcja, że świadczenie emerytalne przysługuje po osiągnięciu odpowiedniego wieku (oraz udowodnieniu wymaganego stażu pracy). Nie było przepisu przewidującego zawieszenie prawa do emerytury ze względu na kontynuowanie przez osobę, która nabyła to prawo, pracy

u dotychczasowego pracodawcy. Ustawą z dnia 21 stycznia 2000 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 9, poz. 118) ustawodawca dodał do art. 103 ustawy

z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS ust. 2a, wprowadzając obowiązek uprzedniego rozwiązania stosunku pracy w celu realizacji prawa do emerytury. Od 1 lipca 2000 r. (data wejścia w życie art. 103 ust. 2a ustawy) nierozwiązanie stosunku pracy powodowało, że prawo do świadczenia mogło zostać ustalone, ale nie mogło zostać zrealizowane (zostało zawieszona). Art. 103 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z FUS został uchylony mocą art. 37 pkt 5 lit. b ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz. U. Nr 228, poz. 1507). Od dnia 08.01.2009 r., na mocy art. 37 pkt 5 lit. b ustawy z dnia 21.11.2008 r.

o emeryturach kapitałowych (Dz. U. z 2008 r. Nr 228, poz. 1507), uchylono w strukturze tego przepisu ustęp 2a (dodany od dnia 01.07.2000 r.), uzależniający pobieranie świadczenia, bez względu na wysokość osiąganego przychodu, od uprzedniego zaprzestania zatrudnienia,

tj. rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego emeryt wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury

Jak już wskazano od 1 stycznia 2011 r. obowiązuje art. 103a, dodany do ustawy o emeryturach i rentach z FUS na podstawie art. 6 pkt 2 ustawy zmieniającej

z dnia 16 grudnia 2010 r., znoszący możliwość pobierania emerytury bez rozwiązywania umowy o pracę z dotychczasowym pracodawcą, na rzecz którego była wykonywana praca bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Trybunał uznał, że rozwiązanie przyjęte przez ustawodawcę w art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw spowodowało, że osoby, które skutecznie nabyły i zrealizowały prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. zostały objęte nową, mniej korzystną dla nich treścią ryzyka emerytalnego. Aby emeryturę nadal pobierać po 1 października 2011 r., musiały one rozwiązać stosunek pracy z dotychczasowym pracodawcą. W przeciwnym razie ich świadczenie emerytalne ulegało zawieszeniu. Oceniając sytuację tych osób z punktu widzenia zasady ochrony zaufania do państwa i stanowionego

przez nie prawa, należy dojść do wniosku, że gdyby w momencie przechodzenia na emeryturę osoby te wiedziały, że będą musiały przerwać zatrudnienie, żeby uzyskać świadczenie emerytalne, to ich decyzja być może byłaby inna, tzn. nie składałyby wniosku o ustalenie prawa do emerytury i kontynuowały zatrudnienie. Korzystniejsze byłoby bowiem dla nich osiągnięcie wysokiego dochodu ze stosunku pracy niż dużo mniejszej emerytury. Co więcej - późniejsze złożenie wniosku oznaczałoby wyższe świadczenie emerytalne. Trybunał zwrócił uwagę, że treść ryzyka emerytalnego, w określeniu której ustawodawca ma swobodę, nie powinna być zmieniana w stosunku do osób, które już nabyły i zrealizowały prawo do emerytury.

Ubezpieczona K. P. , która nabyła prawo do emerytury w 2008 roku nie mieści się w wąskim kręgu osób, w stosunku do których Trybunał Konstytucyjny stwierdził niezgodność z Konstytucją art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy zmieniającej z dnia 16 grudnia 2010 r. Nabyła bowiem prawo do emerytury na mocy wcześniejszych przepisów, niż te które zakwestionował Trybunał Konstytucyjny, a więc przed 8 stycznia 2009 r., tj. w stanie prawnym, w którym obowiązywał przepis art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, będący w swej treści odpowiednikiem aktualnie obowiązującego art. 103a ustawy emerytalnej. Przepis ten stanowił, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał ją bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Z powyższego wynika, że w reżimie prawnym, w którym odwołująca nabyła prawo do świadczenia emerytalnego, nie było możliwości, podobnie jak obecnie, pobierania tego świadczenia bez rozwiązania stosunku pracy z ostatnim pracodawcą, na rzecz którego ubezpieczony wykonywał zatrudnienie po wydaniu decyzji ustalającej prawo do emerytury. Dlatego też wypłata emerytury została zawieszona, a podjęcie wypłaty mogło nastąpić dopiero styczniu 2009 r., w związku z uchycieniem przepisu art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Sentencja wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012r. w sposób wyraźny określa pewien zakres podmiotowy tj. krąg osób do których ma zastosowanie to orzeczenie , o czym świadczy sformułowanie ; „ w zakresie , w jakim znajduje zastosowanie do osób...” . Wskazanie w sentencji wyroku , że chodzi o osoby które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 20011r. nie oznacza, że orzeczenie dotyczy wszystkich osób , które nabyły przed tą datą prawo do świadczenia , bowiem w dalszej części sentencji Trybunał dodaje kolejny wyznacznik tego kręgu podmiotowego ; „... bez konieczności rozwiązania stosunku pracy ” . Jak wynika z przedstawionej analizy stanu prawnego obowiązującego na przestrzeni ostatnich lat , zastrzeżenie („bez konieczności rozwiązania stosunku pracy”) dotyczy tylko osób, które nabyły prawo do emerytury w okresie, kiedy ustawa nie przewidywała wymogu rozwiązania stosunku pracy , a więc przed 8.01.2009r. Tezę zawartą w sentencji wyroku Trybunał w sposób jednoznaczny i klarowny wyjaśnił w uzasadnieniu wyroku , w szczególności wskazując dlaczego tylko wobec tak określonego kręgu podmiotowego zakwestionowany przepis naruszał zasadę ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa. Zatem ubezpieczona , która nabyła prawo do emerytury w 2008 roku , nie mieści się w katalogu osób, których dotyczy wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., to jest osób, "które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 r. bez konieczności rozwiązania stosunku pracy".

Warto podkreślić , że Trybunał Konstytucyjny wypowiedział się również (w innym orzeczeniu) w kwestii zgodności z Konstytucją przepisu art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, obowiązującego od dnia 1 lipca 2000 r. do 7 stycznia 2009 r., na podstawie którego zawieszono odwołującej wypłatę emerytury w roku 2008 . Trybunał w wyroku z dnia 7 lutego 2006 r., sygn. SK 45/04 uznał, że przepis art. 103 ust. 2a powołanej ustawy jest zgodny z przepisami Konstytucji, w tym z art. 2. W uzasadnieniu tego orzeczenia Trybunał stwierdził m.in., że całkowite zawieszenie świadczeń w razie nierozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą nie ma charakteru arbitralnego i nie narusza zasady proporcjonalności, ponieważ odpowiada istocie konstytucyjnego prawa do zabezpieczenia społecznego i ma na celu realizację zadań państwa w zakresie zapewnienia pełnego, produktywnego zatrudnienia. Trybunał podkreślił, że umożliwienie pobierania świadczeń emerytalnych bez przerwania działalności zawodowej wykracza poza konstytucyjny zakres prawa do zabezpieczenia społecznego po osiągnięciu wieku emerytalnego oraz

uznał, że ustawodawca co do zasady ma prawo uzależnić podjęcie wypłaty emerytury od uprzedniego rozwiązania stosunku pracy, a rozwiązanie to nie narusza zasady równości. Emerytura jest w założeniu świadczeniem, które zastępuje, a nie uzupełnia wynagrodzenie ze stosunku pracy i do jej istoty należy zapewnienie środków utrzymania w razie zaprzestania pracy, w związku z osiągnięciem określonego wieku. Zarówno w wyroku o sygn. SK 45/04, jak i w wydanym później wyroku z 27 stycznia 2010 r., sygn. SK 41/07, Trybunał stwierdził, że ustawodawca nie ma obowiązku zapewnienia jednostce świadczeń emerytalnych w sytuacji, gdy decyduje się ona na kontynuowanie pracy zawodowej. . Również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11 marca 2004 r., w sprawie sygn. akt II UK 276/03 (LEX nr 985593) wyraził pogląd, że cel nowelizacji art. 103 ust. 2a jest oczywisty, zmierza do wymuszenia na pracodawcy świadomej decyzji co do ponownego zatrudnienia osoby z ustalonym prawem do emerytury. Ustawodawca ma prawo wprowadzać, czy też modyfikować zasady zawieszalności świadczeń emerytalno-rentowych, mając na uwadze aspekty społeczno-ekonomiczne, w tym aktualne tendencje na rynku pracy, co w żadnym stopniu nie narusza zasady demokratycznego państwa prawa urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej wyrażonej w art. 2 Konstytucji. Sąd Najwyższy stwierdził, iż regulacja ta nie narusza zasady ochrony praw nabytych i nie łamie zasady *lex retro non agit*, gdyż nie odbiera ubezpieczonemu nabytych praw do świadczeń emerytalnych, lecz zmienia, od daty określonej w art. 3 ustawy z dnia 20 stycznia 2000 r., dotychczasowe zasady ich zawieszania, wyrażające się warunkowym wstrzymaniem ich wypłaty, co jest dopuszczalne i możliwe w zaistniałych wówczas okolicznościach społeczno-ekonomicznych.

Biorąc powyższe pod uwagę, w przedmiotowej sprawie ubezpieczona nie może skutecznie powoływać się na zasadę ochrony praw nabytych, gdyż nabyła prawo do emerytury w reżimie prawnym ukształtowanym przez treść art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej w brzmieniu uniemożliwiającym pobieranie świadczenia emerytalnego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy.

Reasumując, wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., odnosi się do innej niż odwołująca się kategorii ubezpieczonych, a mianowicie tych, którzy działając w zaufaniu do państwa i stanowionego przez nie prawa, decyzję co do przejścia na emeryturę podjęli w czasie, gdy nie było wymogu przerwania zatrudnienia (od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r.). Jak trafnie wywiódł Trybunał w motywach wyroku - gdyby ci ubezpieczeni wiedzieli, że nastąpi niekorzystna zmiana stanu prawnego, uzależniająca realizację prawa od uprzedniego rozwiązania stosunku pracy, to ich decyzja, czy przejść na emeryturę, mogłaby być inna. Zatem tylko osoby, które w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. nabyły i zrealizowały prawo do emerytury bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywały zatrudnienie bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, mają prawo do dalszej wypłaty emerytury od dnia 1 października 2011 r. bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Takie stanowisko dominuje w orzecznictwie sądów i prezentują je między innymi Sąd Apelacyjny w Szczecinie (wyrok z dnia 24 kwietnia 2013 r. III AUa 974/12LEX nr 1316284), Sąd Apelacyjny w Poznaniu (wyrok z dnia 18 kwietnia 2013 r. III AUa 191/13LEX nr 1316242, czy Sąd Apelacyjny w Łodzi (wyrok z dnia 16 kwietnia 2013 r. III AUa 299/13). Oznacza to, że art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury po 1 stycznia 2011 r., jak też do osób, które nabyły prawo do emerytury w okresie obowiązywania art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach, a więc przepisu uniemożliwiającego realizację prawa do emerytury do czasu rozwiązania stosunku pracy. W stosunku do tej ostatniej grupy ubezpieczonych ustawodawca nie wprowadził "nowej" treści ryzyka emerytalnego, skoro wymóg rozwiązania stosunku pracy był dla nich "starym" ryzykiem, obowiązującym w momencie podejmowania decyzji o wystąpieniu o emeryturę. Do tej właśnie kategorii ubezpieczonych należy odwołująca się w przedmiotowej sprawie.

Z tych względów, skoro w stosunku do K. P. zawieszenie wypłaty emerytury od 1.10.2011r. nie dokonano w oparciu o niekonstytucyjny wobec niej przepis ustawy, brak było podstaw wynikających z powołanych przepisów prawa materialnego do uwzględnienia odwołania i przyznania jej prawa do wypłaty świadczenia za sporny okres.

Reasumując, zaskarżona decyzja z punktu widzenia powołanych wyżej przepisów prawa materialnego była prawidłowa, dlatego podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., Sąd oddalił odwołanie jako bezzasadne.